

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Rózsater, Kardos-ház, 16. sz. alatt.

Íde küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény. Kéziratok s levelek vissza nem adódnak. Héremetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben házhöz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt 50 kr. — Egy hóra 4 frt.
HIRDETÉSI DÍJ:
Ot-hasabos peltáor egyszeri beiktatásért 5 kr. — Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. — Nyitólát 4 hasabos peltáorért 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

Kutasi Imre könyvnyomdája, Főpiacz, Sz. Nagy Károly-ház.

Íde küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény ugymint az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és ahirdetmények.

Elismerést az érdemnek!

(T.) Nem annyira a pénzügyi igazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslatnak örülök én, mint inkább annak, hogy az adóközegeket illető fegyelmi eljárás végre valahára határozott alakot öltött magára, mert a legtöbb visszaélés onnan eredt, hogy az adóközegek nem félték. A közönséggel szemben nem, csakis az állammal szemben voltak felelősök s így a közönséget körmeik közé dobott prédának tekintették, sőt ha valamelyikük ellen valaki panaszkodni mert, hát annak jaj volt. Egyszer egy barátom emelt ilyen panaszt valamelyik végrehajtó közeg ellen, ki harmad napra a panaszt tevő butorait elszállította, még az ágyakat is, hogy barátomnak és családjának a földön, szalmán kellett hálania. Ezzel bosszulta meg magát és pedig a nélkül, hogy a sérelmet szenvedő fél elégtételt kaphatott volna.

Ilyen és hasonló visszaélések többször is megörténtek, s bizony nem egy kormány-párti ember szidta a kormányt, hogy közegeit így szabad kézre hagyja s az adózó polgárokon elkövetett visszaélésekkel épen séggel nem gondol. Az adót nagyon sok ember és szívesen megfizette volna, de hát a visszaélés, a bosszantás, sőt igen gyakori esetben a fölös fizetés, — az már kihozta sodrából.

Nem tudunk tehát eléggé hálát adni Istennek, csak hogy végre valahára ezek a törvényjavaslatok is a ház asztalára kerültek, mert ezekre égető szükségünk volt, különösen pedig a fegyelmi eljárások szabályozására, mely reményem, hogy az adóhivatalnok urakat is majd csak rendbe szedi már egyszer.

De különösen dicséretére legyen mondva a kormánynak, rövid idő alatt annyira hasznos és életbevágó törvényjavaslatlalt lépett elő s ezeket hamarosan még annyi javaslat fogja követni, hogy a nemzet elismerésének elmaradnia nem lehet s úgy szólván mindazon bajok, melyekkel az ellenzék a nemzetet ingerelte, a mennyire jóakarát és emberi erőtelik, rövid időn orvosolva lesznek s azt a programot, melylyel a mérsékelt ellenzék a nemzet elébe lépett, kormányunk pontról pontra teljesíti; már pedig hogy a mérsékelt ellenzék az ő ígéreteivel nem volt fukar, — reményem, ő maga is beismeri. Es ha a nemzet el-

lenzéki része gondolkozni tudna s nemcsak az ellenzék, de a szabadelvű párt lapjait is olvasná, hát egész gyönyörűséggel nézhetné most, mint szedi ki a kormány az ellenzéki lovakok alól ama vesszőparipákat, melyeket eddig a közönség előtt tánczoltattak s a melyekről eddig lenézve beszélgettek, míg most egymásután gyalog emberekké válván, gyalog is könnyen lehet velök beszélgetni.

Csak egyet kellene meggondolni és szem előtt tartani, hát mindjárt tisztában láthatnának az emberek. Csak azt kellene meggondolni, hogy a kritika a nyilvánosságban épen az, a mi a társadalom magán köreiben a pletyka és az emberszólás, csak hogy míg a társadalom magán köreiben a pletyka és az emberszólás nem virtus, a nyilvánosság terén virtus, a politikában meg pláne. Nincs is nekem kifogásom még a pletyka ellen se, még az emberszólás ellen se, csak igazságos legyen az, mert hiába, de a társadalom magán köreit és egyéneit épen úgy ellenőrzi a pletyka és az emberszólás, mint a nyilvánosság munkáját és emberét a kritika, a kormányt pedig az ellenzék. De hát a mint mondtam: az a pletyka is, az a kritika is, de meg az ellenzék is csak akkor hasznos és csak akkor ér valamit, ha méltányos és igazságos, ha az emberek bűneit megőrzi, erényeit azonban elismeri; ámde ha az a pletyka nem tesz egyebet mint hazudik, az a kritika nem tesz egyebet mint ferdi és leránt, az az ellenzék pedig nem tesz egyebet mint hibát keres, s ha az nincs, hát vádaskodik hamisan, de elismeréssel nincsen soha? hát akkor tisztelem én mind a három dicső atyfiságot, de nem kérek egyikből sem. Már pedig méltóztassanak elhinni: hogy a mily kevéssé ment a pletyka a személyeskedő irigységtől, épen oly kevéssé ment a kritika az ellenszenv vagy rokonszenv okozta elfogultságtól, az ellenzék pedig a pártoskodó önérdéktől. Igazságos pletykát, kritikát avagy ellenzékét találni a jelenben, mikor még az egyéni szüvevény lángjai hevítenek, — úgy szólván alig lehet s így azoknak mindig az évek során kell átszűrődniök mert csak idő multával s a tapasztalás hozzájárulásával láthatják be az emberek, hogy helyesen ítélték-e avagy nem.

Hát hogy én a kormány által most a ház elé terjesztett avagy terjesztendő tör-

vényjavaslatokért az ellenzékétől helyeslést vagy elismerést várjak? — reményem, azt csak nem feltételezi felőlem senki fia; mert hogy a mi ellenzékünk minden javaslatot leránt, azt már az ő kritikus és pletyka természete hozza magával, hát ha még a pártoskodás önérdékét is hozzá veszszük: ámde hogy a nagy közönségek is tuskön bokron az országgyűlési ellenzékkel vagy ellenzéki sajtóval kelljen tartania: azt tagadom.

A nemzet, az ország lakossága, az nem azért áll itt, hogy pártoskodjék, hogy ő mint ki bíról van hivatva, maga is a pártoskodók közé a pártusába vegyüljön, hanem azért, hogy a pártoskodók felett ítéletet mondjon. Ettől az ítélő bírótól várjuk tehát mi az elismerést, nem az országgyűlési ellenzékétől és nem is az ellenzéki sajtótól, — és hogy ez az ítélő bíró, ha kormányunknak jelen működését, az egy-mást követő nagyszerű törvényjavaslatokat figyelembe veszi, az elismerést megtagadja: az lehetetlen!

— Orosz csapatmozgalmak határainkon.
Az orosz csapatoknak a galicziai határon való mozgalmára vonatkozó hírek teljesen alaptalanok. Az „Ellenőr” bécsi levelezője megjegyzi, hogy ezen hírek onnan eredhettek, mivel a marhavész terjedése ellen több orosz zászlóalj mint kordon az osztrák határra rendeltett és ezeknek pótlására az ország belsejéből megfelelő más zászlóaljak indítottak az illető helyőrségekre.

— Szerbiában forradalom kitöréséről félnek.
A bécsi katonai iskolába iratkozott szerb tisztok parancsot kaptak Belgrádból, hogy rögtön induljanak ezredükhöz. A szerb kormány intézkedéseket tesz Risztits hiveinek esetleges mozgalmá ellen.

Az agyonütött kortes fogás.

(—z.) Szélbal kezdte, habarék folytatta, mind a ketten belesültek!

Történt ugyanis, hogy a bírósági és törvénykezési hivatalok, sorsuk javítása, fizetésük emelése tekintetéből, kérvényt intéztek az országházhoz, még pedig a mint jól emlékszem, a kérvényezést a karczagi törvényszék kezdte meg, s ha nem csalódom, felsőbb intés folytán, hogy t. i. a kormány a helyen levő és méltányos kérvényt támogatni fogja.

A kérvények később tömegesebben érkezvén, az úgy országos jelleget kezdett öl-

ben gáncoskodni. — Annyit láttad már Pike-et, hogy nincs okod megijedni, ha magát kellő távolságra tartja.

— Lydda, hiszen nem Pike volt. Azon egynek esernyője volt s mint látszott az uri osztályhoz tartozott. Képzeld magadnak Pikeet esernyővel.

— Nem Hillary ur volt? — kérde férje. Neje fejt csóválta. — Nem hiszen, de már igen sötét volt arra, hogy felismerjem. Mindenesetre igen megijedtem; — azon egyén egyenesen Pike házának tartott.

— Ó igen megijedt! — ismétlé vendége bosszusán. — Azt hiszem Nancy te napról-napra eszelősebb leszel. Valószínűleg valaki ki őt elfogja. Legalább reményeljük.

Az ugyan nem volt más mint Hillary orvos. Miután egész nap semmi tudósítást nem kapott azt következteté, hogy Gum nem tartá szavát és nem nézte meg Pikeet. Tudta, miszerint Gum rossz szemmel néz szomszédjára s ezért ezt természetesen következesnek tartotta. Azonban a gondolat, hogy Pike beteg lehet, nem hagyta el egy percig sem ösztönzőrűleg sejté ezt, azért este mihelyt egy szabad órája volt, rögtön Pikehez ment.

A fészert ajtója bevolt téve, de nem bezárva, és Hillary egyenesen anélkül hogy kopogtatott volna belépett. Egy gyertya világította meg a szobát, egy fiatal embert látott egy matraczon feküdni, ki legkevesebb sem hasonlított Pikehez mellette egy széken egy nagy fekete szakal s oly közel, hogy kezével elérhette egy pisztolyt fektűt.

Gyorsan mint a gondolat kapta el az orvos a pisztolyt, Aztán a beteg felé hajolt s

teni s miután a hivatalnok karban többen vannak, kik ellenzéki érzelmeiket táplálnak, (ezen önkénykedő barkar kormány alatt) tehát az ellenzék nem tehetné, hogy kérvényezőkkel szemben állást foglaljon, miutau pedig a kormánynak szintén nem akart kezére játszani, egy kortes gondolata támadt. A szélső baluak persze, mert hiszen a kortesfogásokban ez a mester.

Elhatározta tehát a szélbal, hogy mielőtt ez ügyben a kormány nyilatkoznék, ő a kormányt megelőzi, a mozgalom elére fog állni, kikalkulálván persze, hogy minden tekintetben csak ők uyerhetnek, s ami az ilyen furfangot illeti, hát ott mindig Madarász József az első ember. E féle fogásokhoz olyan esze van, hogy páratlan. — Szintén előttem áll amit szélbali honfi társait kapacitálván, ujjain számlálta el az előnyöket: „Ha az országgyűlés kérvényezők indokait elfogadja és a kérvényeknek helyet ad? Azt mondjuk: a mi fellépésünk és kezdeményezésünkre tette, ergo? Kérvényezők hálája miüket illet. Ha pedig az országgyűlés a kérvényeknek nem ad helyet? Akkor inditunk a kormány ellen olyan heczet, hogy szélbali lesz minden hivatalnok.”

Helyes! Elfogadtatott a tervezet.
A habarék látván a szélbal ezen mester fogását, ismét kénytelen volt elismerni, hogy a szélbal a korteskedéshez jobban ért, hanem azon gondolkodott: vajjon e kortesfogásból hogy vehesse ki ő is a maga részét? — Hát úgy, hogy az országházban a szélbalon tul fog liczitalni.

Ezenképen állapodott meg az állás foglalás sorára nevez mind a két párt, s így most a kormányon volt a sor, hogy ezen kérdés kikapuzását a kortesfogásoknak át ne engedje, annál inkább ne legyen kortes eszköze azoknak, kik a fizetés emelésének oly látszatot adván mintha azt a hivatalnokok a a ellenzéknek köszönhetnék, tehát a hivatalnokokat többség a z o h o z z a j á r u l á s á v a l, az ellenzék iránti halára kötelezze.

Eljött a nagy nap, s a kormány dicséretére legyen mondva, mind a két alcázskodó patronust felültette, még pedig a nélkül hogy az őszinteség és valóságtól csak egy hajszálra is eltért volna.

A kérvényi bizottság jelentése ugyan is abból állt: hogy kérvényi bizottság, kérvényezők méltányos indokait maga is belátván, kérvényeiket támogatja ugyan, de azok valósítá-

eles szemekkel kezdé őt vizsgálni, de amit most látott, annyira megdöbbené az orvost, hogy egy székre hanyatlott, magát kissé összeszedendő, daczára, hogy ő nehezen jött ki sodrából.

Midőn felóra mulva a fészert elhagyta, beszédet hallott a Gum ajtajánál. Az eső elállt s a vendég menni akart. Hillary kissé gondolkodott s aztán áthaladva a téren, köztük termett, Gum asszony szokása szerint kissé felsikoltott, midőn az orvost meglátta.

Hillary azonban nem figyelt reá, lehet talán — nem is hallotta őt. Mind harmat köszöntve, Gumhoz és nejehez fordult.

— Azon okból jöttem ide, — kezdé beszédét, — hogy önöket a felebaráti szeretet nevében felkérjem, küzdjék le előítéleteiket s cselekedjék azt, mit jó keresztényeknek kell. Sohasem feledem el, miként ment ön Gum asszony, midőn Calneban a járvány dühöngött, házról-házra a betegetek ápolni s ezt még akkor is folytatta, a midőn már mindenki visszavonult. Akar ön most egy elhagyott emberen segíteni?

Gum asszony egész testében remegett, mialatt férje kérdőleg nézte az orvost s a jó Jones asszony szem és fül volt.

— Szomszédjok beteg, megkapta a lázt, valakinek ápolni kell őt, vagy meghal. Azt gondoltam, ön talán megteszi Gum asszony, egyedül keresztényi szeretetből és nem másért.

A nő e szavakra még jobban remegett s igen vontatva felelt:

— Én mindig féltam amaz embertől — orvos ur.

— Ó nem árthat önnek. Én nem kívá-

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Elster balgasága.

Angol regény.

Irta: Mrs. Wood Henry.
Fordította: T. M.-né.

ELSŐ KÖTET.

XIV. FEJEZET.

A macskák valyuja.
(Folytatás.)

— Ön a legigaztalanabb, legönhittebb és legönzöbber teremtés Calneba. — tört ki Gum nem bírván bosszuságát tovább fekezni. — Ön elítéli a legkisebb lelki furdalat nélkül Rippet csak azért mert helyére vágyik.

— Mi vagyok én! — ordított Jonesné, önhit — igaztalan — és én én...

Itt felbe szakítottott és elhagatott Madam Jones. A hátulsó ajtó alig egy rófnyre Jonesnétől hirtelen felnyílt, s a on Gum asszony lépett be. Rendes házi öltözetében volt s néhány vályut tartott kezébe. Vendége meglátására megijedt s felkiáltott s a vályukat majdnem kiejté kezéből.

— Szent Isten! Lydda van itt!
Lydda azalatt azon meggyőződésre jutott hogy Gum csak ötlet akarta elámitni azzal, hogy neje elment. Most felugrott szekeréről ruháit lesimitá s az egyházra eles szemeket vetett.

— Ugy hiszen, ön azt mondá, hogy neje nincs hon?

Gum hámgetett, aztán nejeire tekintett mintha onnan várna segélyt, az letevő kezéből a vályukat s majd az egyikre majd a másikra nézett. Látszólag azonban lélekzet után kapkodott.

— Nem mentél el? — kérde Gum.

— Épen elakartam menni Gum, de előbb ezeket akartam behozni a konyhába, ezalatt elkezdett egyszerre erősen esni, úgy hogy a fafeszerbe kellett menekülnöm.

— Ezeket akartam behozni! — szakítá őt felbe Jonesné. — Hol voltak tehát a vályuk?

— Kint a macskák kaptak benne eledeleket.

— Nálatok mint látszik a macskák is jobban élnek, mint más helyt az egerek. — felelt Lydda mérgesen. — Miért kapkodsz úgy a levegő után? — kérde morogva tovább.

— Megijedtem egy kissé odakint, — viszonzá Gumné nyugodtan. — Egy idő óta igen nehezen lélekzem Lydda.

— Kár, hogy nincs annyi dolgod, mint nekem, az a legjobb gyógyszer — mondá amaz csipősen. — Miért ijedtél úgy meg? a macskák végett?

— A vályukkal kezeimbe állva, vártam míg az eső kissé szűnni kezd, midőn valakit a Pike házához közeledni láttam, — mondá mialatt férjére nézett. — ez nagyon megijesztett Lydda, mert még soha sem közelített valaki este a fészerthez.

— S ezért tudtal úgy meg ölelni? — kérde Lydda, kinek természete volt minden-

sára e jelen pillanatot nem tartja alkalmasnak. (Sicz!)

Na jól van, — gondolta magában a habarék, — nem fogtok ki rajtunk. Indítványozta tehát, miszerint utasítsák a miniszter: hogy kérelmezők sorsának javítását illetőleg mielőbb törvény javaslatot nyújtson be. — Ergo még is csak a habarék lesz az, mely a dolgot nyelbe ülteti. Hanem erre föl áll Pauler és kijelenti, hogy megteszi ő azt utasítás nélkül is mertrégen foglalkozik már a kérdéssel.

Erre a nyilatkozatra majd ki esik a szék az egész ellenek alól, s mint föld induláskor, oly rémülten ugrik föl Szilágyi Dezső, kijelentvén hogy neki a miniszter ígérete nem ér semmit, ő azt kívánja hogy a háztól utasítást kapjon a miniszter.

De hát mire való az az utasítás? — kérdi Tiszta Kálmán, — mikor a miniszter kijelenti hogy e tárggyal már úgy is régebben foglalkozik, s hogy ami itt felhozva van, önmagától is meg teszi. De persze, nem az ellenek parancs szavára és nem ebben a pillanatban: hanem majd akkor mikor a kormány fogja jónak látni...

Es ezzel az ellenek meg kapta a végső lökést, el kellett bocsátania a tárgyat melyhez „görcsösen ragaszkodott,” s a ház a kérvényi bizottság jelentését tudomásul vévén, az ellenek hanyat esése tökéletes vala.

A Kisfaludy társaság közülése (február 12-én.)

A Kisfaludy-társaság ez ülésén Gyulai Pal elnököt és nagyerdeku megnyitó beszédet mondott. Müller Miksa német nyelvész állításait czafolta ösmert erős érveléssel, aztán a nemzeti szellem és nemzeti nyelv megőrzésére buzdít.

Utána Beöthy Zolt titkár olvasta fel jelentését melyben visszapillant a társaság halottaira: Lukács Móricz Szemere Miklós, és Dux Adolfr. Végül a legközelebb megejtett tagválasztásokról emlékszik meg Vádnay Károly. Tóth Kálmán emlékeztet „czim alatt érdekes emlékeztet olvasott fel. Ez emlékeztetésben Tóth Kálmán irodalmi működése érdekfeszítően van elősorolva.

Vádnay szép szavakban festi nagy költőnk ritka jellemzőségeit, lovagiasságát s nagy tehetségét, melynek maradandó emléket bírja a nemzet a négy évvel ezelőtt összegyűjtött költeményeiben.

Percezkig tartó viharos taps és eljénzés követte az emlékeztetést, mely szokatlanul hosszán, másfél óráig tartott.

Vádnay után Szász Károly lépett az emelvényre és hatással olvasta föl „Báiban” czimú ironikus költeményét.

Berezik Árpád követte őt s „A fehér rókák” czim alatt egy ügyes rajtot olvasott fel melyben egy fiatal házaspár étebe enged bepillantatunk. A kedves rajtot felzúgó tapsok jutalmazták.

Hj. Ábrányi Kornél is tetszést aratott az ő „Dajka mese” czimú hangulatterjes költeményével, melynek szépségét ismert hatásos előadása kellő érvényre emelte.

Végül Agai Adolf, a „Magyar női típusok” czimú humoros tanulmánya harsogó kacajra hangolta a közönséget.

Az 1881. évi pályázatok jelgés levélkei felbontatván, a nyertes Radó Antal (Byron „Laurajának fordítója) és dícséretre méltott Fiók Károly debreczeni hitványhagató nevét eljénze meg a kifelé tolongó közönség.

nom öntől, hogy csak egy órával is tovább látogassa, mint szükséges. Nem is szükséges őt folytonosan ápolni, csak olykor-olykor nézze meg, a gyógyszer adja be s fejére hideg borogatást tegyen.

Jones asszony, ki addig az orvos különös kérése feletti ámulata miatt elvesztette hangját, most egyszerre megszólalt:

— Inkább látám Pikeet halva, mintsem ápolójának álljak! Mit kíván, az ég szerelmére, orvos ur?

— Önt nem kérdeztem, Jones asszony, önnek gyermekeire kell ügyelni, s az elég egy pár kéznek. Gum asszonynak ellenben elég ideje van s leginkább is kéznél van.

— Senki se vállalja el Pike ápolását, — felelt vissza Jones asszony méreggel. — Nancy fel tőle, aztán pisztolyt is hord magával.

— Keresztényi kötelességet teljesít, ha ápolását elvállalja, — fordult ismét Gum asszonyhoz az orvos. — En jót állok, hogy nem történik baja Gum, ön minden vasárnap Ashton ur mellett állva, ha keresztényi szeretetről olvas nekünk; nem szólítana ön fel most nejt, hogy e jó cselekedetet isten nevében megtegye?

Gum Jabez nem tudta, mit feleljen; legalább úgy tetszett az Jones asszonynak. Egyszer nem tehetett az ellen, mi szüntelen ajkain hordott, másrészt szomszédja iránti gyűlölete és haragja állt ellen. Csak részvétet gerjeszthetett mostani kinezése, annyira megzavarta őt e kérdés.

— Istentelen ember, — nyöszörgött Gum végre.

Hillary megrázta esernyőjét. — Lehet,

A lázadás színhelyéről.

Bécs, febr. 12. (Hivatalos.) A szerajevói országos főparancsnokság jelenti február 11-én este 6 órakor: A Focsból kémszemlére kiküldött hadoszlop, mely két zászlóaljából és két ágyúból áll, a február 9 iki éjet Susjcsno nyugoti részén töltte. Másnap kora hajnalban az oszlop 300 felkelővel, kik Dinicsics és Budán közt nyomultak elő, vívott harcztot, és miután őket megerősített állásaikból kivette, egészen Mreiczáig üzte őket vissza. Katonáink közül február 9-én egy, és 10-én két ember sebesült meg. A focsai helyőrségnek kémszemlére kiküldött második oszlopa Brusnáól Slatinán és jósári karaulán át Cajnicába indult, mert az a hír jött, hogy ott felkelők állanak; az oszlop azonban csak egy kisebb számú csapatra bukkant, mely a katonák megjelenésekor megfutamodott. Az oszlop delután 4 órakor érkezett meg Cajnicába.

A Zelaznica völgy felső részén tanyázó felkelők 9-én éjjel nagyszámu erősitéseket kaptak a Traskavica Planináról, nevezetesen a Vratlo szorosból. Február 10-én reggel 1/2 7 órakor a felkelők nagy csoportokban vonultak felfele a trnovai magaslatok délnyugati lejtőin Trnovából az 51. sz. gyalogezred egy zászlóalja és a 62. sz. gyalogezred egy százada vonult ellenük. Csakhamar harc fejlődött ki, mely delután 1/2 2 óráig tartott és a felkelőknek a Traskavica Planina irányában történt megfutamodásával végződött. A ázadók közül huszan estek, köztük két trnovai lakos; sebesültjeiket kiknek száma mintegy 40-re rughat, magukkal hurcolták. Katonáink közül egy altiszt elesett és 4 katoná sulyos sebet kapott.

A csapatok igen bátran harcztoltak. Arlow ezredes ezredének második zászlóaljával este megérkezett Trnovába és átvette a trnovai csoporthoz tartozó csapatok fölötti parancsnokságot. Csapataink vesztése a február 9-én Ledenicze, Ubalac és Veljeselo közl vívott harcztokban: A 3. tábori vadászzászlóaljból elesett: Scharmüller szakaszvezető; sulyos sebet kaptak: Nollmayer és Distingier vadászok; könnyű sebet kaptak: Püchler ázados és Habinger, Wattering, Gresinger, Weisinger és Fragner vadászok. A 14. sz. gyalogezredből: elesett Bloier gyalogos; sulyos sebet kaptak: Bohu százados Frischauf őrvezető és Bruckner gyalogos; könnyű sebet kaptak: Winteritz főhadnagy, Schöftner tizedes, Bachberger őrvezető és Königsberger, Eichinger, Hofer és Prandl gyalogosok.

Tisztázzuk a helyzetet.

(Folyt. és vége.)

Az első javaslatot illetőleg teljességgel nem vagyok képes felgöni, hogy itt nálunk Debreczenben, a vadtenyésztést illetőleg mivel volna előnyösebb, ha az erdőterületek elkülönítve nem egy nagy, hanem több apró területnek adatnának bérbe, mert a mi a vadászok számát s az általuk eljett vadmenyiségét illeti, a végeredmény mindkét esetben ugyan egy volna, mert nem hiszem, hogy maguk a javaslattevők is azt teteleznék fel, hogy a vadászterület elaprózása a vadászok számát csak egyvel is apasztaná, s így még csak kétséget sem tér, hogy az apróbb területekben együtt vére ép annyi volna a vadász, mint a hány tagból egy olyan nagy vadászterület áll, melyben a város összes tisztességes vadászati tagok lehetnek.

De ha ezen eljárásnak előnyeit nem, annál inkább el tudom magamnak képzelni azon hátrányokat, melyek bekövetkeznek, ha a bérterület elaprózása által maga a város tanácsa is oda törekednek, hogy nem egy, hanem több apró terület vegye bérbe a vadászterületet.

Bár mennyire hangztassuk is a vadhus termelés közgazdasági fontosságát, annyi bizonyos, hogy vadászterületet azért szoktak bérbe venni, hogy vadászzanak, s így ha a

menteni. Calneban senki sem kapta meg a lázt.

A legutolsó, ki azt a lelkész családnál megkapta, maga Ashton asszony volt. Három cselédje közül egy meghalt, kettő kigyógyult. Ő csak akkor feküdt le, midőn már a többiek felgyógyultak. Anna maga ápolta anyját s egy okkal több, hogy a gróf számüzetése még tovább tartson. A gróf e miatt igen rossz kedvű lett. Azt hitte, Anna nem ohajtja őt.

Midőn egy deczemberi reggel a gróf a lelkészlak felé lovagolt, meglepetve látta, hogy minden ablak nyitva, a függönyök levéve, és a szőnyegek szellőzni voltak kitéve, úgy látszott, hogy általános takarítás történik.

Mialatt a gróf e felett gondolkozott, Hillary jött vele szemközti Hartledon megállítá az orvost, s a lelkészlak felé mutatott.

— Az egész ház szellőztetik és tisztítatják. A család ma korán reggel elutazott.

— Hová? — kérde a gróf meglepetve.

— Dr. Ashton egy házat bérelt ki Ventnor közelében.

— Meggyógyult neje?

— Igen, különben nem mehettek volna el. Okvetlen szükséges volt nekik a légváltoztatás.

— De mi okból nem tudatták ezt én velem?

— Talán nem tudakolt a gróf utána. — Egybíránt most nem fogadtak el senkit, majd lesz rá idő, ha visszajönnek.

— Talán azt hitték, hogy a gróf sokkal kellemesebb társasággal tölti idejét, semhogy meglehessen őnt zavarni.

Végre sikerült Hallarynak Pikeet meg-

vadászterület elaprózta, a kisebb vadászterületek ha még úgy szívükön hordják is a vadtenyésztést, bizony csak vadászni fognak, még pedig csak a kis számban a kisebb területen, ha ellenben egy olyan határ minő Debreczen városáé egy terület kezében van, a nélkül, hogy csak érezné is tilalmazhatja, sőt tilalmazni is fogja azon területeit, melyek a vad szaporítására a legalkalmasabbak. Erre nézve mindjárt példával is szolgálhatok. Vadászterületünk, mint tudni méltóztatik 9 teljes évig birta a nagygyuti vadászatot s e hosszú idő alatt egyetlen egy hajtóvadászatot tartott, de azt híven, előnyös lesz az így védett őz s vaddisznó állományának — mely a tilalom folytán szépen szaporodott — fejlesztésére ha az ottani erdőszürrel albréleti viszonyba lép, s mi volt az eredmény? a terület összes területeim az erdőszür rendezett, a mi őz a Guton lövetett, azt ő lövette, nem a terület s néhány hét előtt még már a sutára is rápuskáltak.

De még ezzel nincs kimerítve a bérterület elaprózásának hátránya, méltóztatnak csak elgondolni minő villongások keletkeznek abból ha az egyik terület kutyái a másik területen hajtánák a vadat; lenne perpatvar annyi, hogy kijutna belőle s kellemetlenségeiből még a városnak is, de megzavartatnék e mellett azon jó viszony melyben a vadászok most egymással vannak.

Kezdődnek pedig ez az egyenetlenség a bérbe adásnál mert nem mind egy, nem különböző a kis terület előtt melyik területet bérel, s így egyik területet egymásra vernek — protektio utján kiadni mégsem lehet — úgy hogy akinek a nyakába szakad, boldog lesz, ha az árendát kibírja fizetni meg hogy még vadtenyésztésre költson, a másik területért pedig adnának egy tal lensét úgy hogy végeredményben a város sem kapna több bért, de nem volna vadtenyészthető bérlejes sem.

Az emlékiratnak azon 2 ik javaslatát el lehogy a vadászati bérleők neszáma most a tából álljanak még sokkal több s lényegesebb kifogásaim vannak. Voltam bátor említeni hogy a vadászok száma Debreczenben bár minő módon s alakban történjék is a bérbe adás egyetlen egyvel sem fog apadni, mert a vadászati szervenvel, márpedig az iskolában is azt tanítják, hogy a szervenvel olyan vágy, mely fokozódik ha kielégítetik de még inkább fokozódik akkor, ha akadályoztatva van. Akarhánny orvadászt lőnek agyon még maig is, s azért orvadász ma is csak annyi van mint régen volt. Nem fogadtam tehát elértnék azon állítást, hogy azért nem jó, hogy a vadászterületek számos tagból álljanak, mert a „felelősség s a felelősségre vonás” nagy számu tagoknál illuzoriussá válik; a ki ma vadász, akkor is vadász lesz s így azt hiszem, előnyösebb a városra, ha ezen vadászok együtt vannak, s neki bár nagy számu, de csak egy területtel, nem pedig sok apró területtel kell bajlódnia. A jelenleg fennálló vadászterülettel 9 év alatt a város tanácsának s o h a baja nem volt, de hogy a sok apró területtel nem lenne, azt nem merem állítani.

Visszás benyomást gyakorolván e pontban foglalt azon kifejezések is, melyek a tagok qualifikációjára vonatkoznak „műveltség”, „állás”, „körtelményei”, olyan kifejezések, melyek az ipari foglalkozás elhanyagolásáról szóló szavakkal összevetve, a helyzettel ismeretlen arra a gondolatra bírhatnak, hogy ez apró területek szervekedése inkább aristokratikus, s nem a város jellegéhez mért demokratikus alapon menne végbe. Ez valóban sajnálatos volna s távol áll tőlem a gondolat, hogy ilyen feltevéssel sértsem az emlékirat szerzőit. De ne adjuk meg még csak lehetőségét sem annak, hogy ilyenmélkülönzés létre jöhessen. A pártoskodás, fájdalom, úgy is eléggé nyomasztóan hat városunk társadalmi életére.

Nem hagyhatom emlités nélkül az emlékirat azon pontját sem, melyben az mondattik: „hogy a legutóbbi s a rövid időn lejárandó bérleti évek, sajnos körülményként tün-

— Mit ért ön ezzel? — kérdé indulatosan Percival.

Hillary elnevette magát. — Az emberek szeretnek beszélni, azt ön is jól tudja. Azt beszélik a többek közt, hogy a gróf azalatt, míg a lelkészlak zárva volt, saját házában találta meg a magnest.

— A gróf erre roskedvűen megfordult, s tovább ment. Senkisémet szeret háziügyeiről beszélni. Azonban csakhamar visszafordult s részvételt kérde:

— Meggyógyult-e érdekes betege?

— Jobban van. A láz igen hosszán tartott nála, s rendkívül megviselte őt. Különös, hogy épen Pike kapta meg a lázt.

— A mint hallottam, — Gum asszony ápolta őt.

— Időnként utána nézett, s a szükséges ápolásban részesítet, miután felvilágosítottam a felől, hogy mint keresztényi tartozik embertársán segíteni, ő legközelebb lakik hozzá, s az egy ápolónéval, ki nincs folytonosan a beteg mellett, megbecsülhetetlen.

— Ne engedje, hogy ez ember valaminél hiányt szenvedjen; legyen gondja, hogy mindene legyen. Pike kétségkívül egy tévedt bárány, azonban betegsége egyenlővé teszi őt embertársaival. A vizontlátásig orvos ur!

— Vizontlátásig gróf ur.

Az orvos erre gyorsán távozott, és alig tünt el a gróf szeme elől, — midőn az ismét megfordult — s a lelkészlak szemlélésébe merült.

(Vége az első kötetnek.)

tetik fel, — mikép az eddig követett vadász bérleti rendszer, sem mi sikerre nem vezetett s a vadász területek a mostani kezelési rendszer szerint évről-évre értéktelenedve, rövid időn számba nem vehető vad nélküli területekké fogna válni.

Nem vagyok egészen tisztában azzal, hogy szerzők csak egy általánosságban, a rövid idejű bérszerződésekre vonatkoztatják e szavaikat, vagy pedig specialisan mi ránk vadászterületi tagokra van-e érte? Ha ez utóbbi eset állna, tiltakoznom kell még csak feltevése ellen is, hogy a vad megfogyatkozásának mi vadászterület, vagy a városi bérviszonyunk akár közvetlen, akár pedig közvetve oka volna. Hisz magában az emlékiratban is szóról-szóra ez áll: a vad állomány az egész országban általában ijesztő módon fogyott, s némely vidéken majdnem teljesen elenyészett. Ha ez áll, — pedig áll — akkor a mi bérleti rendszerünket, még ha rossz volna is (?) a vad fogyatkozás okának tartani egyáltalán nem lehet, de hiszen szerzők sem tartják annak, hanem betudják a vadfogyatkozást a mostoha időjárásnak s azon pusztító betegségeknek, melyek úgy nálunk, mint az árgus szemekkel őrzött területeken a vad állományt megtizedelték.

Elvi fontossággal nem bír, s így csak mellekesen emlitem, miszerint az emlékirat azon javaslata, hogy: köteleztessék a város tanács által minden vadászati bérleő ugyennek társai, hogy az országos vadóvó egyesület tagjai kötelekbe lépjenek, véleményemmel szintén nem egyezik, de még kevésbé fogadhatom el a javaslat indokolását. Ez indokolásban ugyanis az mondatik, hogy kívánatosá válik a vadóvó egyletbe való belépés kötelezővé tétele azáltal, hogy jelenleg a vadászok legnagyobb része — „elmeletileg nem foglalkozván sem vadóvással, sem pedig vadtenyészéssel, időközönként azt megszereshetné.” Megszerezhethető? mit? a vadóvás s a vadtenyészés elméleti ismereteit? Ezt ugyan a vadóvó egyletbe való belépéssel senki meg nem szerzi magának, — kapni fogja mint vadóvó egyleti tag minden hó 15-én a Vadász-lap egy példányát, de e lapnak nem az a czélja, hogy elméletet tanítson, hanem hogy eszméket tisztázzon, ez pedig nagy különbség, mert tisztázni csak azt lehet, a mi van, a kinek nincs elméleti ismerete, azelőtt hiába tisztázzák az eszméket, mert az az érvek helyességét megbírálni nem tudja, legfeljebb tudakosodik.

De más oldalt a vadóvó egyletbe való belépés 3 fvt évi tagsági díjba kerül, tehát ha a belépés kötelezővé tétetik, ez egy neme volna az adóztatásnak, a mi tekintve a 12 fvt 50 kr engedély-adót, a 2 fvt feygyver-adót, már 17 fvt 50 kr tesz ki, ehhez hozzáadva a bérösszeget legalább 5 fvtot, már 22 fvt 50 kr-ra szöktené fel a vadászni akarók költségeit s mi lenne ennek a következtése, az orvadászt még nagyobb mérvben való elharagodása s a törvénytelenségnek a jelenleginél is nagyobb súlyvése, mert a ki nem bírja meg a 22 fvt 50 kr kiadást, azért — mint már mondtam, nem tesz le a vadászatról, hanem ha nem vadászhatik a törvény korlátain belül, vadászni fog azon kívül. Hogy ez így, s nem másféleképpen, bizonyítja a pénzügyminiszter urnak — pedig neki is szüksége van a városra — azon törvényjavaslata, melylyel a 12 fvt vadászati-adót 6 fvt-ra ohajtja leszállítani. De mit nyerne a vadóvó egylet a muszájn tagokkal, egy csomó embert, — a kik uton-utfélen úgy áldának, hogy nem lenne köszönet benne.

Mellekesnek tekintem de azért magamévá nem teszem az emlékirat azon passusát sem hol az javasoltatik; köteleztessék a bérleő az általa birt vadász területéről bizonyos számu róka bőrnek nyers állapotban termelészetbeni beszolgáltatására. Ezzel a czélt t. i. akarja nem akarja, a bérleő

— Mit ért ön ezzel? — kérdé indulatosan Percival.

Hillary elnevette magát. — Az emberek szeretnek beszélni, azt ön is jól tudja. Azt beszélik a többek közt, hogy a gróf azalatt, míg a lelkészlak zárva volt, saját házában találta meg a magnest.

— A gróf erre roskedvűen megfordult, s tovább ment. Senkisémet szeret háziügyeiről beszélni. Azonban csakhamar visszafordult s részvételt kérde:

— Meggyógyult-e érdekes betege?

— Jobban van. A láz igen hosszán tartott nála, s rendkívül megviselte őt. Különös, hogy épen Pike kapta meg a lázt.

— A mint hallottam, — Gum asszony ápolta őt.

— Időnként utána nézett, s a szükséges ápolásban részesítet, miután felvilágosítottam a felől, hogy mint keresztényi tartozik embertársán segíteni, ő legközelebb lakik hozzá, s az egy ápolónéval, ki nincs folytonosan a beteg mellett, megbecsülhetetlen.

— Ne engedje, hogy ez ember valaminél hiányt szenvedjen; legyen gondja, hogy mindene legyen. Pike kétségkívül egy tévedt bárány, azonban betegsége egyenlővé teszi őt embertársaival. A vizontlátásig orvos ur!

— Vizontlátásig gróf ur.

Az orvos erre gyorsán távozott, és alig tünt el a gróf szeme elől, — midőn az ismét megfordult — s a lelkészlak szemlélésébe merült.

(Vége az első kötetnek.)

